

N:o 10.

Af Herr **E. Thomasson:** *Med förslag till författning om återvinningsrätt till löseegendom, som blifvit genom olofligt tillgrepp rätte egaren afhänd.*

Uti Kongl. Förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 Februari 1864 finnes ur 49 kap. Missgerningsbalken af 1734 års lag intaget följande stadgande:

»Klandras det som stulet är, och säger man sig det köpt hafva, eller vill på annat sätt genom fångesman eller vittnen visa sin rätt; då skall det gods i Rätten, eller hos bofast man, insättas och fångesmannen eller vittnen framhafvas. Sker det inom den tid, som Domaren förelägger, vare han saklös, som ifrån sig leda gitter, och svare då den som det ledes till. Kan han ej visa laga fång, gifve ut det, som klandras, och göre sig urtjufva med sjelf sins ed, om Domaren det skäligen pröfvar. Gitter han ej eden gånga, stånde tjufrätt. Hafver han vittne, att han det redeligen köpt, ändå att han ej fångesman framhafva kan, vare saklös.»

Huru detta lagrum rätteligen skall tolkas, derom hafva meningarna varit och äro ännu delade så väl bland de rättslärde som inom Sveriges domarekorps, i det somliga omfattat den åsigt att egare, som genom olofligt tillgrepp förlorat ett individuellt bestämdt (icke fungibelt) ting, skulle få utan lösen taga det åter hos innehafvaren, äfven då denne är i god tro, under det andra ansett eller fortfarande anse en sådan innehafvare icke vara pligtig afstå tinget till egaren, om ej denne erlägger lösen därför.

Det är bekant, att icke blott våra äldre lagar, såsom Uplandslagen, Sudermannalagen, Dalalagen, Vestgöta- och Östgötalagarne, Visby stadslag, Bjärköarätten och Landslagen, utan äfven efter reformationen tillkomna författningar, likasom praxis och de lagfarnes skrifter ända till dess 1734 års lag antogs, hyllat den grundsats, att en egare hade rätt att utan lösen återtaga sitt, i hvilkens hand det än kommit. Och att sistnämnda lag afvikit från denna grundsats, utom för de tvenne fall, som omförmälas i 11 kap. 4 § och 12 kap. 4 § Handelsbalken, ifrågasattes af ingen förr än under senare delen af förra århundradet.

Då det är den berömde Olof Rabenius den äldre, som genom sin afhandling af år 1770 om klander å lös egendom, som på god tro kommit i tredje mans hand, sökt och äfven i viss mån lyckats genomdrifva den åsigt, att, enligt 1734 års lag, *intet* löst gods som på god tro kommit i tredje mans hand, får af egaren återtagas utan lösen, så torde vara lämpligt att något närmare undersöka de skäl, hvarpå han stöder denna sin uppfattning. Sedan han ådagalagt, att stadgandena i 11 kap. 4 § och 12 kap. 4 § Handelsbalken äro hemtade ur Lübeckska lagen, något som är fullkomligt otvifvelaktigt, leder han sig genom ett vidlyftigt resonnement till den slutsats, att, då dessa lagbestämmelsers grund och orsak är *allmän*, så bör den lämpas till *alla* händelser, då egendom *med* eller *utan* egarens vilja kommit ur hans händer, ehuru vår lag bokstafligen ej utsagt sådant om andra än de i 11 kap. 4 § och 12 kap. 4 § Handelsbalken angifna fall. Den allmänna »grunden och orsaken» skulle nu vara, att egaren måste vara närmare än köparen i god tro, att vidkännas den skada som för den ene eller andre af dem måste uppstå, om lånt, försträckt, anförtrodt eller stulet gods föryttrats; ty, menar Rabenius, »egaren kan förvara sin egendom från olofligt borttagande genom lås och nycklar, från oriktiga gäldenärer derigenom att han alldeles icke försträcker dem sitt gods eller ock tager fullgiltig säkerhet, från oriktiga låntagare derigenom att han icke lemnar dem sin egendom i händer, men en köpare af lös egendom har icke någon annan säkerhet än den att han ser egendomen i säljarens händer». Men nu förhåller det sig så, att grunden alldeles icke är den sålunda antydda eller det *större vållande* till olyckan, som skulle ligga egaren framför köparen till last, utan grunden är uppenbarligen en sådan, som endast kan lämpas på de fall, då egaren *frivilligt* bortlemnat sin egendom. Rabenius borde så mycket mindre kunnat misstaga sig härutinnan, som han sjelf citerat denna i Lübeckska stadslagen, hvarifrån, såsom nämndt är, stadgandena i 11: 4 och 12: 4 Handelsbalken äro hemtade, oförtydbart angifna grund, så lydande: »Dan vo jemand seinen glauben gelassen, da muss er ihn viderumb suchen», eller, såsom Rabenius sjelf uttyder det: »När man lemnat sin egendom och sitt förtroende till någon, må man skylla sig sjelf, om han det missbrukar.» Detta gäller ju uppenbarligen icke om den *bestulne* egaren och blef icke heller enligt Lübeckska lagen på honom tilläpadt. Och då de ofta nämnda bestämmelserna i 11 kap. 4 § och 12 kap. 4 §, utan gensägelse äro från nämnde lag hemtade undantag från den i vår och äfven andra länder, deribland Tyskland, sedan urminnes tider gällande rättsgrundsatsen, att egaren utan lösen tager sitt hvar det anträffas, så torde de väl, enligt vanliga lagtolkningsreglor, böra tolkas restriktivt, i stället att, såsom af Rabenius sker, tydas såsom innebärande en allmängiltig grund, den der bör underläggas jemväl andra lagbestämmelser, som derigenom, fastän till lydelsen alldeles

oförändrade, skulle få en betydelse fullkomligt motsatt den de under århundraden ostridigt egt.

Rabenius anför vidare till stöd för sin åsigt, att alla andra ställen i vår lag, der fråga är om löst gods, som på god tro kommit i tredje mans hand, »stämna öfverens» med 11 kap. 4 § och 12 kap. 4 § Handelsbalken och hänvisar dervid först till 49 kap. 2 § Missgerningsbalken. Men en annan rättslärde, numera aflidne Professoren Schrevelius i Lund har uti en afhandling »Om vindikationsrätten till lösören enligt Sveriges lag», efter min uppfattning fullkomligt tillfredsställande ådagalagt, att hvarken detta lagrum eller de öfriga af Rabenius åberopade gifva stöd åt hans mening. Orden »vare saklös» innehålla nemligen icke att innehafvaren undgår att utlemna godset om han ej får lösen, utan endast att han är fri från *kriminelt* ansvar. Att sådan är rätta meningen af detta lagrum anser Schrevelius vara tydligt af följande skäl: 1:o) Var det förr än 1734 års lagbok utkom en gifven sak att stulet gods kunde äfven från en innehafvare i god tro *utan lösen* återtagas; men en lag måste fortfara att gälla intill dess det blifvit *fulleligen* bevisadt att den genom en senare blifvit ändrad. 2:o) Man kan icke genom den nya lagen hafva *velat* ändra hvad som förut gällde, då man här begagnat *samma uttryck* som den äldre lagen, nämligen »vare saklös» — ett uttryck som i 17—20 kapitlen Tjufvabalken Landslagen, äfvensom i 1668 års straffordning, hvarur stadgandet i 49 kap. 2 § Missgerningsbalken tydligen är hemtadt, uppenbarligen icke utmärker annat än *frihet från kriminelt ansvar*. Är det väl troligt, frågar Schrevelius, att, om meningen varit att göra ändring i en grundsats af sådan vigt och som dessutom var så rotfästad icke allenast i lagarne, praxis och allmänna opinionen utan äfven i de lagfarnes skrifter, man då för att göra en sådan förändring skulle begagnat sig af ens ett *tvetydigt* uttryck? Än mer, är det troligt att man då begagnat sig af ett uttryck, hvilket i den äldre lag, man gick att ändra, har en motsatt betydelse mot den man ville att uttrycket skulle hafva i den nya lagen? I den gamla lagen innefattar ordet *saklös*, eller *uteslöt* åtminstone icke, skyldigheten för innehafvaren att till egaren återlemna det klandrade godset. Det heter der: Lati tha ut thet klandrat är och vari saklös (19 kap. Tjufvabalken Landslagen) och lati ut thet klandrat var och vari saklös (20 kap. Tjufvabalken Landslagen). I den nya lagen skulle *samma* ord betyda att innehafvaren vore fri från skyldigheten att utlemna detsamma?

Men om det nu också kan anses till full evidens ådagalagdt, att Rabenii tolkning af i fråga varande, från 49 kap. 2 § Missgerningsbalken hemtade och ännu gällande lagbestämmelse är oriktig, så är det dock väl bekant att denna tolkning vunnit många anhängare icke blott bland de rättslärde, utan jemväl bland dem som hafva att tillämpa lagen, så att då till

exempel hofrätten öfver Skåne och Blekinge och Göta hofrätt numera, tvärt emot hvad fallet var för 20 à 30 år sedan, tillerkänna den bestulne egaren rätt att utan lösen återtaga sitt äfven från innehafvaren i god tro, så medgifver Svea hofrätt egaren endast att *mot* lösen återtaga det stulna, för att icke tala om den meningsskiljaktighet som härutinnan eger rum ej blott hos underdomstolarne utan äfven inom Högsta Domstolen.

Ett sådant vacklande, en sådan osäkerhet i lagskipningen måste naturligtvis verka menligt och manar till åstadkommande af en lagbestämmelse i ämnet, som icke lemvar rum för olika tolkning; och om stiftandet af så beskaffade lagar i allmänhet ej är någon lätt sak, torde det dock här vid lag ej möta någon svårighet, endast man blifver ense om den rättsprincip, hvarpå lagen bör byggas, om man bör ställa den bestulne egarens rätt eller dens, som på god tro innehar det stulna, *främst*.

De danska, norska och germaniska lagarna, så väl de äldre som de yngre, hvilat i allmänhet på den grundsats att egaren har rätt att återtaga sitt hvar han det finner, och nästan öfverallt, hvarest denna princip för någon tid blifvit öfvergifven, har den blifvit åter införd. Särskildt ber jag få fästa uppmärksamheten derpå, att den obegränsade vindikationsrätten behållit sig i de gällande danska och norska lagarne.

Lagberedningen hyllar samma grundsats; dess år 1850 afgifna förslag lyder i denna del sålunda: »Har gods, som blifvit såldt af annan än rätt egaren, kommit ur dennes hand genom oloffigt tillgrepp, då ege han det utan lösen återfå hos den som det innehafver. Har denne på god tro fått godset i handom, och afstår han det ej godvilligt, göre egaren sin rätt mot honom gällande genom stämning inom tre år sedan godset tillgreps. Är det såldt å offentlig eller öppen auktion, å marknad, torg eller annat allmänt försäljningsställe, eller i salubod eller handelsmagasin, der dylikt gods vanligen säljes, hafve den, som godset på god tro i handom fått, rätt att det behålla, der ej egaren inom tid, som nu sagd är, hos honom anmäler sig att det lösa och betalar hvad han för godset gifvit». — Om man än med skäl kunde påstå, resonnerar Lagberedningen, att när stulet gods blifvit af innehafvaren såldt till en köpare, som öfvertagit det i god tro, det vore lika hårdt för köparen, om han utan ersättning skulle förlora det köpta som för egaren att utan eget förvållande mista sin egendom, så fordrade likväl, enligt Beredningens tanke, ett högre afseende på den allmänna säkerheten och eganderättens helgd, att lagsiftningen erkänner den bestulne egarens anspråk, äfven då han icke kan bevisa köparens oredlighet, för att dy-medelst så mycket som möjligt betaga dem, hvilka genom det stulna godsets döljande isynnerhet främja brott emot eganderätten, tillfällen till en orättmätig vinst. Att allmänheten äfven hyste den föreställning att egaren

vore berättigad återtaga honom olofligen fränhändt gods hvar det funnes, syntes deraf att köpare af sådant gods merendels godvilligt utgåfve det utan ersättningsanspråk; och denna föreställning, som öfverensstämde icke blott med uttryckliga stadganden i våra äldre lagar, utan äfven med den i tillämpningen allmännast vedertagna tydning af vår nu gällande lag, hade Beredningen ansett sig ej böra motverka.

Vid 1873 års riksdag har Lag-Utskottet, i anledning af då väckt motion, afgifvit följande, på enahanda grundsats hvilande utlåtande:

»Har gods, som blifvit såldt af annan än rätte egaren, kommit ur dennes hand genom olofligt tillgrepp, då ege han det utan lösen återfå hos den som det innehafver. Har denne på god tro fått godset i handom, och afstår han det ej godvilligt, göre egaren sin rätt mot honom gällande genom stämning inom ett år sedan godset tillgreps. Är det såldt å offentlig eller öppen auktion, å marknad, torg eller annat allmänt försäljningsställe, eller i salubod eller handelsmagasin, der dylikt gods vanligen säljes, hafve den, som godset på god tro i handom fått, rätt att det behålla, der ej egaren inom tid som nu sagd är, hos honom anmäler sig att det lösa och betalar hvad han för godset gifvit.

Hvad nu stadgadt är skall i tillämpliga delar gälla äfven om godset kommit i innehafvarens hand genom annat fång än köp: är fånget gåfva, hafve dock godsets egare rätt att det utan lösen återfå, så länge det ej på god tro kommit i annans hand än gåfvotagares eller hans arfvinges.»

Då detta förslag af Riksdagen förkastades och samme motionär vid 1874 års riksdag hemställde, att Riksdagen för sin del ville besluta en sådan lag, som innehölles i 1873 års Lag-Utskotts betänkande i frågan; dock — i anledning af åtskilliga inom Kamrarne deremot gjorda anmärkningar — med de förtydliganden och tillägg i afseende på arf, pant och offentliga pantlåneinrättningar, som kunde befinnas nödiga samt med uteslutande af de i förslaget gjorda undantag för köp å auktion, marknad, torg etc., afgaf Utskottet nedanstående förslag, hvilket likväl icke heller lyckades vinna bifall hos Kamrarne. Om jag ej misstager mig, gillade dock flertalet den rättsprincip, hvarpå jemväl detta förslag är fotadt. Det lyder sålunda:

»Har gods, som genom köp eller byte eller såsom pant öfverlåtits af annan, än rätte egaren, kommit ur dennes hand genom olofligt tillgrepp; då ege han det utan lösen återfå hos den, som det innehafver. Har denne på god tro fått godset i handom och afstår han det ej godvilligt; göre egaren sin rätt emot honom gällande genom stämning inom ett år sedan godset tillgreps. Är det afyttradt å offentlig auktion, å marknad, torg eller annat allmänt försäljningsställe, eller i salubod eller handelsmagasin, der dylikt gods vanligen säljes; hafve den, som godset på god tro i handom fått, rätt att det behålla, der ej egaren inom tid, som nu sagd är, hos ho-

nom anmäler sig att det lösa och betalar hvad han för godset gifvit. Är godset pantsatt hos allmän pantlåneinrättning, hafve inrättningen rätt att panten behålla till dess skulden betalas.

Hvad nu stadgadt är skall, i tillämpliga delar, gälla, äfven om godset kommit i innehafvarens hand genom arf eller gåfva; dock vare i fråga om skyldigheten att återlemna godset, sådan innehafvare, fastän han är i god tro, ansedd lika med den, från hvilken arvet eller gåfvan kommit.»

Men Lagkomitéén har, som vi veta, i sitt år 1826 afgifna förslag till allmän civillag, utgått från en alldeles motsatt uppfattning. Dess förslag i ämnet lyder nemligen sålunda:

»Har köparen i god tro varit och är godset i hans hand kommet, vare ej skyldig det till egaren afstå, der ej denne betalar hvad derfor gifvet är. Har köparen innehaft godset öfver år och dag, utan att egaren sig hos honom anmält att det lösa, hafve då våld det behålla. Köper någon på god tro egendom å öppen auktion, å allmänna försäljningsställen, i öppna salubodar, i handelsmagasin, eller å marknader, ege rätt att den egendom behålla, sedan den i hans hand kommet».

Betraktar man nu frågan ur rent abstrakt-teoretisk synpunkt, så synes det mig klart, att den bestulne egarens anspråk måste erkännas framför dens, som köpt det stulna, äfven om denne senare varit i fullkomligt god tro. Denne innehafvare har visserligen från *sin* synpunkt och i *formelt* hänseende fullkomligen rättsligt åtkommit varan, men denna kunde icke *rättsligen* till honom öfverlåtas, emedan den tillhörde en annan, än öfverlåtare, då deremot den bestulne egaren kan sägas hafva på tillbörligt sätt åtkommit en vara, som utan kränkning af annans rätt blifvit på honom öfverlåten, hans åtkomst är både *formelt* och *reelt*, både subjektivt och objektivt riktig; det måste erkännas att hans rätt till varan är fullständigare, att jag så må säga, bättre kringgärdad, än dens, som på god tro förvärfvat denna, olofligen åtkomna vara. Rabenius yttrar sjelf uti ofvan åberopade afhandling; »Sannerligen blefve den förmån som egaren allena tillkommer, att råda sin egendom och vända sig den till nytta, alldeles fruktlös, om han icke tillika egde rätt att återkräfvad den utur innehafvarens hand, när egendomen utan hans åtgärd eller vållande gått honom ifrån, hvarföre ock de lagfarna anse evictionem eller vindicationem rei såsom en nödvändig och hufvudsaklig följd af egandeväldet». Han har rätt deri, att de rättslärdar anse vindikationsrätten såsom en verkan, eller en konstituerande del af eganderätten, och det är följaktligen i teoretiskt afseende en kränkning af denna senare rätt att från densamma skilja den förra. De teoretiska skäl som, så vidt jag känner, blifvit anförda för innehafvarens rätt att behålla stulet gods, som han på god tro förvärfvat, så vida han ej därför erhåller lösen, äro de ofvan antydda, att i allmänhet ett brott måste

betraktas såsom en olycka, hvarför den, mot hvilken det föröfvats, blifvit utsatt, och hvars följder bör drabba honom, men icke vältras öfver på någon annan, i enlighet med den gamla rättsregeln »casum in re sentit dominus»; och att för pröfningen om förlusten bör drabba egaren eller köparen, grunden måste sökas i större eller mindre vållande hos den ene än hos den andre, eller i den större eller mindre möjligheten för endera att afvärja förlusten; i hvilket afseende Lagkomitéen, som i sina motivering anför detta argument, anser att egaren kunnat förvara sin egendom från tillgrepp, men att köparen icke kan hafva annan säkerhet om säljarens eganderätt än den att det som säljes finnes i hans hand. Jag skall i sammanhang härmed redogöra för de öfriga skäl, hemtade från billigheten och det praktiskt nyttiga eller nödvändiga, hvilka bruka anföras till stöd för den mening att innehafvaren på god tro icke bör vara skyldig att utan lösen återlemna stulet gods till egaren. De äro att, såsom Rabenius säger, »att handel och vandel skulle blifva odräglig svårighet och osäkerhet underkastad», om man ej vore säker om den egendom man af innehafvaren på god tro fått i sina händer; att, såsom Lagkomitéen menar, om det skall blifva en möjlighet för medborgare i ett samhälle att förvärfva egendom, utan att ständigt vara blottställda för faran att nödgas afstå den till annan, som derå har äldre anspråk, och om domare med säkerhet skall kunna afdöma tvister om bättre rätt dertill, måste ock lagstiftaren i den efter blotta rättsbegrepp gällande grundsats, att rätte egaren skulle vara befogad återtaga sitt ifrån hvilken som helst det innehade, fastställa sådana inskränningar som för säkerhet i egande- och besittningsrätt finnas nödiga; samt att man genom tillämpningen af denna grundsats å ena sidan upprätthåller aktningen för eganderätten genom bestämmelsen att äfven en innehafvare i *god tro* skall till rätte egaren återlemna gods som denne reklamerar, men å andra sidan genom föreskriften att sådant skall ske *endast mot lösen* visar aktning för den *redlige* innehafvarens rätt och sålunda vidmakthåller jemnvigten i den positiva rättsordningen inom samhället.

Den till köparens förmån återopade regeln: att då förlust genom våda eller olycka drabbar någon, han sjelf bör lida skadan, torde snarare tala *mot* honom; det är ju *han*, som råkat ut för den olyckan att tillhandla sig gods af person, som ej hade rätt att afyttra det, och följaktligen bör han lida den häraf vållade förlusten.

Icke heller synes mig satsen om större vållande eller större möjlighet att afvärja förlusten vara gynsam för innehafvaren på god tro. Jag är nemligen öfvertygad om, att hvarenda en af Kammarens ledamöter, i motsats till Lagkomitéen, håller före att det är vida lättare att taga sig till vara för handel med tjuftar och tjufköpare, än att vakta sig för att varda bestulen. De fall då hederligt folk lider förlust i följd af handel om stulet

gods äro, efter hvad erfarenheten gifvit vid handen, i sjelfva verket så få, att visst icke för deras skull några inskränkningar i den riktig befunna grundsatsen om egarens vindikationsrätt äro af behovet påkallade. Med den beprisade jemvigten i den positiva rättsordningen, det rättvisa afvägandet af den bestulne egarens rätt mot innehafvarens på god tro förhåller sig helt enkelt så, att med tillämpning af den åsigt, som tillåter innehafvaren att behålla en stulen vara, om ej lösen erlägges, får den, som har den *ofullständiga*, den endast *formellt* riktiga eganderätten *allt*, men den bestulne, som har en ur alla synpunkter *fullgiltig* eganderätt, deremot *intet*, ty annat är väl icke detta "flebila beneficium", såsom Rabenius riktigt kallar det, att nödgas fullt upp betala sin egen vara.

Å andra sidan, genom att upprätthålla den sedan uråldriga tider i vår lagstiftning gällande, af det folkliga rättsmedvetandet hyllade grundsatsen om den bestulne egarens rätt att utan lösen återtaga sitt från hvem det vara månde, skall man på det verksammaste sätt, som är möjligt, bidra till upptäckande och hämmande af tjufnadsbrott, i det man för tjuven minskar utvägarne att dölja och afyttra det tillgripna. Det har på senare tider i städerna uppstått tvänne yrken, nemligen försäljning af gamla kläder och andra brukade varor samt enskild pantlånerörelse, hvilka, oftast utöfvade tillsammans, företrädesvis frodats i de samhällen, der lagskipningen ålägger endast den om svek öfverbevisade innehafvaren att utan lösen utlemna stulet gods; der hafva, under slik uppmuntran, dessa trasmagasin blifvit verkliga reservoarer för tjufgods. Ingenstädes kan nemligen sådant lättare förvaras och försvaras under täckmanteln af god tro än hos dessa industriidkare; yrkets natur och tillätlig omtanka om egen vinst tillstådja ju ej en omsorsfullare pröfning af åtkomsten till det som erbjudes till salu eller såsom pant; tiden skulle ej medgifva någon sådan och man kan knappast begära att dessa idkare af ett lagligen medgifvet näringsfång skola genom en noggrann undersökning i sådant afseende drifva bort sina kunder och undergräfvä sin egen existens. Vore deremot den bestulne egaren oomtvistadt berättigad att, utan afseende på dessa förhållanden, återtaga sitt på dylika ställen, skulle dessa, äfven i andra afscenden samhällsförderfliga näringar, om ej försvinna, så dock inskränkas till mindre oroväckande dimensioner. Men skall den ifrågasatta lagbestämmelsen verka välgörande i afseende på tjufnadsbrotts upptäckande och förminskande, så måste vindikationsrätten till stulet gods *hel* och *oinskränkt* genomföras; ty om man bibehåller de af Lagberedningen och Lag-Utskotten vid 1873 och 1874 årens riksdag föreslagna undantagen för hvad som köpes på marknader etc., så åstadkommer man, efter mitt förmenande, just motsatsen. Det torde vara lika säkert att den hederliga handeln ej behöfver detta skydd, som att det för tjuftar och deras medhjelpare skulle vara till oskattbar fördel. Om man der-

igenom att en stulen vara säljes på marknad eller torg kan garantera sig mot egarens rätt att utan lösen återtaga den, så läser väl ingen tjuf underlåta att torgföra sin fångst och der sälja den till en god vän, för att sedan med honom dela den lösepenning, egaren nödgas utgifva och hvilken det står de säta kamraterna, säljaren och köparen, fritt att uppdrifva till varans fulla värde, ja också, i särskilde fall, deröfver. Betänker man derjemte att klädmäklare och enskilda pantlånare bedrifva sin rörelse i "salubodar" och "handelsmagasin", så faller det genast i ögonen att man genom antagande af de föreslagna undantagen skulle förvandla dessa nästen från *hemliga*, till *offentliga*, af *lagen hägnade* tjuvgömslen. Icke ens för allmänna pantlåneinrättningar finner jag undantag böra göras. Hvad den i Stockholm befintliga angår, så innehåller det för densamma gällande reglemente följande bestämmelser: "På det icke stulna saker må på god tro varda i låneinrättningen emottagna och belånade, skall vid inrättningen vara anställd ett polisombud, som deröfver dagligen utöfvar tillsyn samt, då sådana saker till belåning inlemnas, eger att dem anhålla och innehafvaren i händelse af befogenhet till laga åtal befordra." Besynnerligt nog har man i detta stadgande velat finna ett motiv att göra undantag i fråga om vindikationsrätten för Stockholms allmänna pantlåneinrättning; jag kan för min del deri ej se annat än ett bevis för undantagets obehöflighet. I den ständiga polisuppsigten har ju nemligen inrättningen det bästa skydd, man gerna kan tänka sig, mot oärliga pantlånare. I afseende på allmänna pantlåneinrättningar i andra städer delar jag helt och hållet den af ordföranden i Lag-Utskottet vid förra riksdagen uttalade mening att "ett privilegium, som skulle göra dessa inrättningar till tjuvköpare, vore högst olämpligt."

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, anser jag att den nya lagbestämmelse, som är af behovet påkallad, med hänsyn till den olika tolkning, hvartill nu gällande stadgande i ämnet gifvit anledning, bör erkänna den bestulne egarens vindikationsrätt utan annan inskränkning än i fråga om tiden, inom hvilken denna rätt skall göras gällande; i hvilket afseende jag delar Lag-Utskottets vid de båda senaste riksdagarne uttalade mening. Jag får alltså vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning om återvinningsrätt till lös egendom, som blifvit genom olofligt tillgrepp rätte egaren afhänd, så lydande:

Med upphäfvande af 16 § 5 mom. i Kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 Februari 1864, förordnas som följer:

har gods, som genom köp eller byte eller såsom pant öfverlåtits af annan, än rätte egaren, kommit ur dennes hand genom olofligt tillgrepp; då ege han det utan lösen återfå hos den, som det inne-

hafver. Har denne på god tro fått godset i handom, och afstår han det ej godvilligt; göre egaren sin rätt emot honom gällande genom stämning inom ett år sedan godset tillgreps.

Hvad nu stadgadt är, skall, i tillämpliga delar, gälla äfven om godset kommit i innehafvarens hand genom arf eller gåfva, dock vare i fråga om skyldigheten att återlemna godset, sådan innehafvare, fastän han är i god tro, ansedd lika med den, från hvilken arvet eller gåfvan kommit.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 21 Januari 1875.

F. Thomasson.

N:o 11.

Af Herr **C. J. Rossander:** *Om anslag till inrättande af en professur med undervisningsskyldighet i helsovårdslära samt rätts- och statsmedicin vid hvarterdera af universiteten i Upsala och Lund samt till förändring af e. o. professuren i rätts- och statsmedicin vid Karolinska institutet i Stockholm till ordinarie professur med undervisningsskyldighet jemväl i helsovårdslära.*

Ända intill den senaste tiden har läkarekonstens enda uppgift varit att bota uppkomna sjukdomar, att afhjelpa eller förmildra yttre skador. För detta ändamål har den kallat till lif den ena vetenskapsgrenen efter den andra och antalet af sådana, hvilka läkaren nödvändigt måste känna till, är nu rätt betydligt. Alla sträfva de mot samma mål, sjukdomars behöriga igenkännande och utfinmandet af botemedel emot dem. Mera begärde